

A9-0152/2022

19.5.2022

PRANEŠIMAS

dėl bendros žuvininkystės politikos reglamento 17 straipsnio įgyvendinimo
(2021/2168(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėja: Caroline Roose

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	16
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	17

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl bendros žuvininkystės politikos reglamento 17 straipsnio įgyvendinimo (2021/2168(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 3 dalį ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3, 11, 38, 120 ir 191 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyvą)¹,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos (BŽP reglamentas), kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB², ypač į jo 29 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. per pirmąjį svarstymą priimtą Europos Parlamento poziciją siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/..., kuriuo nustatomas daugiametis rytų Atlanto ir Viduržemio jūros paprastųjų tunų išteklių valdymo planas, iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1936/2001, (ES) 2017/2107 bei (ES) 2019/833 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2016/1627³,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1139, kuriuo nustatomas Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1004⁴,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos gražinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380),
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. Gamtos gražinimas į savo gyvenimą“⁵,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“⁶,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 25 d. Komisijos ataskaitą dėl Jūrų strategijos

¹ OL L 164, 2008 6 25, p. 19.

² OL L 354, 2013 12 28, p. 22.

³ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0142.

⁴ OL L 247, 2021 7 13, p. 1.

⁵ OL C 67, 2022 2 8, p. 25.

⁶ L C 184, 2022 5 5, p. 2.

- pagrindų direktyvos (Direktyva 2008/56/EB) įgyvendinimo (COM(2020)0259)),
- atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 30 d. Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) ataskaitą „ES žuvininkystės sektoriaus socialiniai duomenys“,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. ŽMTEK ataskaitą „BŽP socialinis aspektas“,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 8 d. paskelbtą ŽMTEK 2021 m. metinę ekonominę ataskaitą dėl ES žvejybos laivyno,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. ŽMTEK ataskaitą dėl kriterijų ir rodiklių siekiant įtraukti jūros gėrybių produktų tvarumo aspektus į prekybos standartus pagal bendrą rinkos organizavimą,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto užsakytą 2015 m. tyrimą dėl žvejybos galimybių suteikimo kriterijų ES,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 15 d. Monpeljė administracinio teismo sprendimą byloje Nr. 1801790,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo mėn. Naujosios ekonomikos fondo (NEF) ataskaitą „Kas gauna žvejoti ES? 2021 m. atnaujinta informacija apie tai, kaip ES valstybės narės paskirsto žvejybos galimybes“,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. organizacijos „World Wildlife Fund“ pranešimą „Europos krypties siekiant užtikrinti tausią žvejybą iki 2020 m. vertinimas“,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 27 d. organizacijų „Low Impact Fishers of Europe“ ir „Our Fish“ pranešimą „Kaip ES gali pereiti prie mažo poveikio aplinkai, mažaanglės ir socialiniu požiūriu teisingos žvejybos?“,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos (ICES) žvejybos elektroimpulsiniais tralais darbo grupės ataskaitą ir 2020 m. gegužės 20 d. ICES specialiąją rekomendaciją, kuria atsakoma į Nyderlandų užklausą dėl europinių jūrų liežuvių (*Solea solea*) žvejybos elektroimpulsiniais tralais Šiaurės jūroje poveikio ekosistemai ir aplinkai,
 - atsižvelgdamas į JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos Atsakingos žuvininkystės kodekso 6.18 straipsnį dėl tradicinių ir smulkiųjų žvejų teisių apsaugos ir, kai tinkama, lengvatinės prieigos prie tradicinių žvejybos plotų ir išteklių,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0152/2022),
- A. kadangi BŽP apima tikslus užtikrinti, „kad žvejybos ir akvakultūros veikla būtų aplinkosauginiu požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu ir valdoma tokiu būdu, kuris dera su tikslais užtikrinti naudą ekonominėje, socialinėje ir užimtumo srityse ir padėti užtikrinti maisto tiekimą“, taikyti „žuvininkystės valdymui [atsargumo metodą] ir [siekti] užtikrinti, kad gyvieji jūrų biologiniai ištekliai būtų naudojami taip, kad atkurti ir išlaikyti žvejojamų rūšių populiacijų dydžiai viršytų dydžius, kuriais gali būti

užtikrintas didžiausias galimas tausios žvejojimo laimikis“, taip pat nurodo tikslus taikyti „žuvininkystės valdymui [ekosisteminį metodą], kuriuo užtikrinama, kad žvejojimo veiklos neigiamas poveikis jūrų ekosistemai būtų kuo labiau sumažintas“, padėti „užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį nuo žvejojimo veiklos priklausomiems asmenims, atsižvelgiant į priekrantės žvejojimą ir socialinius bei ekonominius aspektus“, ir propaguoti „priekrantės žvejojimo [veiklą], atsižvelgiant į socialinius bei ekonominius aspektus“;

- B. kadangi pagal JT darnaus vystymosi tikslų (DVT) 14.b tikslą šalis raginama suteikti smulkiems tradicine žvejojimo besiverčiantiems žvejams prieigą prie jūrų išteklių ir rinkų;
- C. kadangi Taryba yra atsakinga už žvejojimo galimybių (bendrų leidžiamų sužvejoti kiekių arba bendrą žvejojimo pastangų), kurios vėliau paskirstomos valstybėms narėms užtikrinant santykinio stabilumo principą, nustatymą; kadangi santykinis stabilumas yra svarbus BŽP elementas, kuris ilguoju laikotarpiu pasirodė esąs patikimas ir užtikrina žvejams matomumą, todėl jam neturėtų būti pakenkta; kadangi kiekviena valstybė narė paskirsto šias žvejojimo galimybes savo žvejams ir gamintojų organizacijoms, laikydamasi subsidiarumo principo;
- D. kadangi pagal subsidiarumo principą valstybės narės yra atsakingos už žvejojimo galimybių paskirstymą; kadangi skirtingose šalyse gali būti didelių skirtumų tarp sektorių, todėl universalus sprendimo principas nėra pageidautinas;
- E. kadangi pagal BŽP reglamento 17 straipsnį valstybės narės, paskirstydamos turimas žvejojimo galimybes, kaip nurodyta BŽP reglamento 16 straipsnyje, turi taikyti skaidrius ir objektyvius kriterijus, įskaitant aplinkosauginio, socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijus; kadangi tie kriterijai, be kita ko, gali būti žvejojimo poveikis aplinkai, ankstesni duomenys apie nuostatų laikymąsi, indėlis į vietos ekonomiką ir ankstesni duomenys apie sužvejotus kiekius;
- F. kadangi 17 straipsniu neužkertamas kelias šias nuostatas taikyti mėgėjų žvejojimo ir valstybės narės pačios sprendžia, kaip paskirstyti žvejojimo galimybes nacionaliniu lygmeniu;
- G. kadangi 17 straipsnyje nustatyta, kad „valstybės narės siekia teikti paskatas žvejojimo laivams, naudojantiems selektyvius žvejojimo įrankius arba žvejojimo būdus, kuriais daromas mažesnis poveikis aplinkai, pavyzdžiui, sunaudojama mažiau energijos ar daroma mažesnė žala buveinėms“;
- H. kadangi pagal 16 straipsnį valstybės narės turi nuspręsti, kaip paskirstyti joms paskirtas žvejojimo galimybes, kurioms netaikoma perleidžiamųjų žvejojimo teisių sistema, ir kiekviena valstybė narė apie paskirstymo būdą turi informuoti Komisiją;
- I. kadangi duomenys apie žvejojimo kvotų paskirstymą turėtų būti skelbiami laikantis atitinkamų duomenų apsaugos reglamentų;
- J. kadangi ŽMTEK atliktame BŽP socialinio aspekto vertinime nustatyta, kad 2020 m. 16 iš 23 pakrantės valstybių narių atsakė į Komisijos prašymą informuoti ją apie taikytą paskirstymo metodą;

- K. kadangi ES nesilaikė termino iki 2020 m. užtikrinti gerą ES jūrų vandenų aplinkos būklę, kaip nustatyta Jūrų strategijos pagrindų direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje; kadangi 2020 m. Komisijos priimtoje ataskaitoje dėl Jūrų strategijos pagrindų direktyvos pirmojo įgyvendinimo ciklo, atsižvelgiant į jos holistinį pobūdį, nustatyta, kad ES apsaugos sistema yra viena iš plačiausio užmojo pasaulyje, ir padaryta išvada, kad ją reikia tobulinti siekiant spręsti tokias problemas kaip peržvejojimas kai kuriose jūrose ir netausi žvejojimo praktika, plastiko atliekos, maisto medžiagų perteklius, povandeninis triukšmas ir kitų rūšių tarša;
- L. kadangi ES nesilaikė termino iki 2020 m. pasiekti didžiausią galimą tausios žvejojimo laimikį (MSY) užtikrinantį išteklių naudojimo lygį; kadangi vis dėlto padaryta didelė pažanga siekiant didžiausio galimo tausios žvejojimo laimikio tikslo, ypač šiaurės rytų Atlante ir Baltijos jūroje, kur 2020 m. 99 proc. iškrovimų, kuriuos valdo tik ES ir dėl kurių pateiktos mokslinės rekomendacijos, buvo „tvariai valdomi ištekliai“;
- M. kadangi ES įsipareigojo įgyvendinti JT darbotvarkę iki 2030 m., kuri apima 14-ąją DVT: „išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi“;
- N. kadangi savo rezoliucijoje dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ Parlamentas paragino Komisiją ir valstybes nares „tinkamai remti perėjimą prie nedidelį poveikį darančios žvejojimo“, be kita ko, „didinti nacionalinių kvotų, skiriamų mažos apimties priekrantės žvejojimui, procentinę dalį“;
- O. kadangi mažos apimties priekrantės žvejojimo Europos jūrų reikalų, žvejojimo ir akvakultūros fondo (EJRŽAF) reglamente apibrėžiama kaip žvejojimo veikla, kurią vykdo jūrų ir vidaus vandenų žvejojimo laivai, kurių bendrasis ilgis yra mažesnis nei 12 metrų ir kurie nenaudoja velkamųjų žvejojimo įrankių, ir be laivo žvejojantys žvejai, įskaitant vandens bestuburių rinkėjus;
- P. kadangi 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje nustatytas tikslas sumažinti neigiamą žvejojimo ir gavybos veiklos poveikį pažeidžiamoms jūrų buveinėms ir rūšims, be kita ko, jūros dugniui, siekiant užtikrinti gerą aplinkos būklę;
- Q. kadangi ES biologinės įvairovės strategijos tikslai apima rūšių priegaudos sumažinimą iki tokio lygio, kad jas būtų galima atkurti ir išsaugoti;
- R. kadangi ES žuvininkystė yra strateginis Sąjungos sektorius, kuriame žvejojimo ir pakrančių zonose sukuriama daug tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų, išlaikoma tvari ekonomika, susiejant užimtumą ir žmonių pragyvenimo šaltinius su teritorija ir išlaikant kultūrinę tradicijas;
- S. kadangi EJRŽAF teikia finansinę paramą jauniems žvejams, pradėjusiems žvejojimo veiklą, tačiau vėliau nėra garantijų žvejojimo galimybėms įgyti;
- T. kadangi žvejojimo neišvengiamai prisideda prie Sąjungos aprūpinimo maistu saugumo;
- U. kadangi žvejojimo sukuria darbo vietas tiek jūroje, tiek sausumoje; kadangi kai kurie regionai yra priklausomi nuo vietos lygmeniu vykdomo iškrovimo, kad būtų užtikrintas daugelio žmonių gyvybingumas ir išlaikytos aktyvios pakrančių bendruomenės;

- V. kadangi nėra išsamios ataskaitos apie tai, kaip Komisija įgyvendina BŽP 17 straipsnį, o tai reiškia, kad vieninteliai galimi vertinimai, kuriais gali būti grindžiamas šis pirminis įgyvendinimo vertinimas, yra ŽMTEK, labdaros organizacijų, paties žuvininkystės sektoriaus, NVO ir suinteresuotųjų subjektų paskelbti vertinimai;
- W. kadangi, remiantis naujausiu ŽMTEK atliktu BŽP socialinio aspekto vertinimu, į Komisijos 2020 m. prašymą valstybėms narėms pateikti informaciją apie savo paskirstymo sistemą buvo įtrauktas klausimas dėl poveikio vertinimo ir tik dvi valstybės narės (Švedija ir Danija) pranešė atliekančios tokį vertinimą; kadangi toje pačioje ataskaitoje nustatyta, kad 2020 m. tik 16 iš 23 pakrantės valstybių narių atsakė į Komisijos prašymą informuoti ją apie taikytą paskirstymo metodą; kadangi kai kurie iš šių atsakymų buvo mažai naudingi, nes juose buvo pateikti tik išsamūs nacionalinio žvejybos laivyno aprašymai arba paprasčiausiai pabrėžiamas ketinimas juos paskirstyti, nenurodant „skaidrių ir objektyvių“ kriterijų;
- X. kadangi 2020 m. žvejybos sezonu mažos apimties žvejybos laivams skirta paprastųjų tunų kvota Italijoje buvo 3,03 proc., Kroatijoje – 11,6 proc., Prancūzijoje – 11,89 proc., Portugalijoje – 13,68 proc. ir Ispanijoje – 36,93 proc.;
- Y. kadangi daugumą išteklių daugiausia žvejoja ne to paties tipo laivynai, tačiau kai kuriuos išteklius žvejoja ir mažos, ir didelės apimties žvejybos laivynai;
- Z. kadangi įgyvendindama BŽP reglamento 17 straipsnį ir paskirstydama žvejybos kvotas pagal skaidrius ir objektyvius aplinkosauginio, socialinio ar ekonominio pobūdžio kriterijus, ES gali užtikrinti teisingą perėjimą prie mažaanglio ir mažo poveikio žvejybos laivyno; kadangi šis tikslas turi būti derinamas su tikslu užtikrinti naudą ekonomikos, socialinėje ir užimtumo srityse ir padėti užtikrinti aprūpinimą maistu;
- AA. kadangi Komisija rengia žvejybos išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos veiksmų planą, kuris turi padėti siekti vieno iš pagrindinių Europos žaliojo kurso tikslų užtikrinant, kad žvejyba taptų tausesnė, ir tinkamai apsaugant jūrų ekosistemas bei jų biologinę įvairovę;
- AB. kadangi 2020 m. lapkričio 10 d. Parlamentas, Taryba ir Komisija pasiekė susitarimą dėl reglamento, kuriuo nustatomas daugiamečių rytų Atlanto ir Viduržemio jūros paprastųjų tunų išteklių valdymo planas; kadangi vėliau Taryboje balsuojant šis susitarimas buvo atmestas, o tai prieštarauja sprendimui, dėl kurio jau buvo susitarta su kitomis dviem institucijomis;
- AC. kadangi „Brexīt’as“ taip pat turėjo įtakos žvejybos teisių paskirstymui ES;
1. primena, kad žuvų ištekliai yra viešasis gamtinis išteklius, kad žvejybos veikla ir valdymas yra šiuo ištekliumi grindžiamas turtas ir priklauso mūsų bendram paveldui, ir kad žuvų ištekliai turėtų būti valdomi taip, kad būtų užtikrinta didžiausia ilgalaikė nauda visuomenei, kuo labiau sumažintas poveikis ekosistemoms ir užtikrintas aprūpinimas maistu teikiant sveiką maistą; primena, kad Europos laivyno ekonominis pelningumas turėtų būti užtikrintas aplinkos, ekonominiu ir socialiniu požiūriu tausiai naudojant išteklius ir remiantis patikimomis mokslinėmis rekomendacijomis bei atsargumo principu;

2. pabrėžia, kad žvejybos, kuriai taikomos kvotos, atveju dėl žvejybą stabdančių žuvų rūšių problemos žvejybos operacijos gali būti sustabdytos iki sezono pabaigos, o tai gali turėti reikšmingų ekonominių pasekmių žvejams; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad gera kvotų sistema turėtų apimti pakankamą lankstumą, nes ji leistų žvejams, kuriems reikia papildomų kvotų žvejybą stabdančių žuvų rūšims, ir žvejams, kurie turi kvotų, pasiekti abiem pusėms naudingą rezultatą;
3. pabrėžia, kad valstybės narės pačios nustato kriterijus, kuriuos jos taiko paskirstydamos žvejybos galimybes;
4. pažymi, kad Komisija nepradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūros prieš jokią valstybę narę dėl BŽP 17 straipsnio laikymosi;

Objektyvių ir skaidrių kriterijų taikymas

5. pabrėžia, kad Komisija neatliko tyrimo, kuriame būtų analizuojamas kvotų paskirstymo pagal BŽP 16 ir 17 straipsnius kriterijų taikymas; pažymi, kad trūksta skaidrumo ir kad kelios valstybės narės viešai neskelbia, kokius kriterijus jos taiko skirstydamos žvejybos galimybes, ir ragina jas paskelbti tuos kriterijus viešai ir lengvai prieinamu būdu; primena, kad objektyvus paskirstymo metodas apima aiškų ir nedviprasmišką tinkamai apibrėžtų paskirstymo kriterijų aprašymą, įskaitant aiškų kriterijų santykinio lyginamojo svorio arba jų naudojimo sąlygų, jei paskirstymo kriterijai yra keli, aprašymą;
6. ragina Komisiją prireikus parengti ataskaitą apie tai, kaip kiekviena valstybė narė taiko BŽP 16 ir 17 straipsniuose nustatytus kriterijus;
7. ragina Komisiją pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš valstybes nares, kurios nesilaiko savo įsipareigojimų, susijusių su žvejybos galimybių paskirstymo skaidrumu;
8. pabrėžia, kad skaidrūs paskirstymo kriterijai yra vienas iš parametru, užtikrinančių stabilumą ir teisinį tikrumą veiklos vykdytojams; pabrėžia, kad pageidautina, jog visoje Sąjungoje būtų daroma pažanga kriterijų ir jų praktinio taikymo skaidrumo srityje; todėl pabrėžia, kad informacija apie žvejybos galimybių sistemos veikimą, įskaitant paskirstymo metodą, turėtų būti lengvai prieinama ir ją turėtų galėti suprasti visi, ypač veiklos vykdytojai ir suinteresuotieji subjektai, kad būtų lengviau taikyti nuoseklų, taisyklėmis grindžiamą paskirstymo metodą, kuris leistų užtikrinti geresnę kontrolę, vienodas galimybes visoms suinteresuotosioms šalims ir didesnę nuspėjamumą žvejams;
9. ragina valstybes nares viešai paskelbti savo atitinkamus žvejybos galimybių paskirstymo metodus, laikantis taikytinų duomenų apsaugos teisės aktų;
10. mano, kad Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, privalo užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 17 straipsnyje įtvirtintų nurodymų; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją užtikrinti, kad visos valstybės narės, vykdydamos aktyvią ir nuolatinę stebėseną, tinkamai taikytų 17 straipsnyje nurodytą privalomą skaidrumo nuostatą, susijusią su nacionalinių kvotų paskirstymo procesais, ir prireikus pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš valstybes nares, kurios nesilaiko šio reikalavimo;
11. mano, kad gamintojų organizacijos, kooperatyvai ir kvotų savininkai gali savanoriškai

pranešti apie savo kvotų paskirstymą, tačiau negali būti įpareigoti tai daryti dėl duomenų apsaugos teisės aktų;

12. primena, kad gamintojų organizacijos ir žvejų gildijos atlieka esminį vaidmenį paskirstant žvejybos kvotas įvairiems laivams ir jas valdant; pažymi, kad daugelyje valstybių narių gamintojų organizacijoms priklauso palyginti nedaug smulkiųjų žvejų ir dar mažiau smulkiųjų žvejų patys turi jiems skirtas gamintojų organizacijas, o tai riboja jų galimybes naudotis šiuo kanalu žvejybos kvotoms gauti; ragina Komisiją ir valstybes nares palengvinti gamintojų organizacijų steigimą smulkiesiems žvejams ir jų pačių iniciatyva;
13. mano, kad paskirstymo metodai turėtų būti parengti dalyvaujant žvejybos bendruomenėms, regioninėms valdžios institucijoms ir kitiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, užtikrinant, kad visiems laivyno segmentams, gamintojų organizacijoms, žvejybos asociacijoms ir darbuotojų organizacijoms būtų tinkamai atstovaujama, remiantis patikimiausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, ir kad į juos turėtų būti įtrauktos apsaugos priemonės, pvz., pranešimo laikotarpiai, kad žvejai galėtų prisitaikyti, jei valstybės narės nuspręstų pakeisti savo paskirstymo metodą;
14. ragina valstybes nares sukurti tokias paskirstymo sistemas, kad būtų užtikrintas paprastumas, išvengta apsunkinančių biurokratinių procesų ir galiausiai sudarytos sąlygos veiklos vykdytojams ir suinteresuotiesiems subjektams stebėti paskirstymo kriterijus ir procesą;
15. ragina valstybes nares užtikrinti vienodas sąlygas ir lygias galimybes visiems žvejams, kad būtų sudarytos sąžiningos galimybės naudotis jūrų ištekliais;

Aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių kriterijų taikymas

16. pažymi, kad nuo tada, kai įsigaliojo reformuota BŽP ir 17 straipsnis, Komisija dar nepateikė ataskaitų ir neužregistravo atvejų, kad valstybės narės pakeistų savo paskirstymo metodus, o tai rodo, kad 2013 m. BŽP reforma neturėjo didelio poveikio paskirstymo metodams; pažymi, kad ŽMTEK savo ataskaitoje dėl BŽP socialinio aspekto nurodo, kad nors apskritai valstybės narės 17 straipsnio tiesiogiai nesusiejo su savo nacionalinėmis kvotų paskirstymo sistemomis, paskirstymo procese jos taiko arba taikė kriterijus, kurie galėtų būti apibūdinami kaip socialiniai kriterijai;
17. pažymi, kad anksčiau sužvejetų žuvų kiekiai šiuo metu yra dažniausi kriterijai, kuriuos valstybės narės taiko paskirstydamos žvejybos galimybes; mano, kad tokiais kriterijais užtikrinamas stabilumas, pripažįstama laivyno ir žvejų bendruomenių priklausomybė nuo žvejybos išteklių ir tai, kad laivynams ir žvejų bendruomenėms svarbu turėti stabilią ir nuspėjamą prieigą prie žvejybos išteklių;
18. pažymi, jog iš turimų duomenų matyti, kad vos kelios valstybės narės, paskirstydamos žvejybos galimybes, taiko aplinkosauginio, socialinio ar ekonominio pobūdžio kriterijus ir kad, jei tie kriterijai ir taikomi, jie neturi didelės reikšmės skiriant galutines kvotas;
19. primena, jog BŽP 17 straipsnyje teigiama, kad „[s]kirdamos žvejybos galimybes, kuriomis jos gali pasinaudoti, kaip nurodyta 16 straipsnyje, valstybės narės taiko

skaidrius ir objektyvius kriterijus, įskaitant aplinkosauginio, socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijus“; pažymi, kad versijoje anglų kalba vartojamas žodis „shall“; pažymi, kad tarp įvairių kalbinių versijų esama neatitikimų, dėl kurių gali būti skirtingai aiškinamas teisiškai privalomas šios formuluotės reikalavimas; vis dėlto pažymi, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo sprendime byloje *Spika* (C-540/16)⁷ daro išvadą, kad valstybės narės, paskirstydamos žvejojimo galimybes, kuriomis jos gali naudotis pagal Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 16 straipsnį, turi taikyti „skaidrius ir objektyvius kriterijus“; ragina Komisiją svarstyti šį klausimą būsimoje ataskaitoje dėl BŽP reglamento veikimo;

20. palankiai vertina tai, kad dabartiniai paskirstymo metodai, daugiausia grindžiami istorinėmis teisėmis, užtikrina tam tikrą žvejojimo sektoriaus ekonominio stabilumo lygį, o tai gali būti sąlyga, leidžianti veiklos vykdytojams diegti naujoves ir taikyti tvaresnius metodus, tačiau pripažįsta, kad kai kuriais atvejais jie prisideda prie tokių tendencijų kaip ekonominė koncentracija žvejojimo sektoriuje, dėl kurios iškraipoma konkurencija, atsiranda kliūčių naujiems rinkos dalyviams ir sektorius tampa nepatrauklus naujiems jauniems žvejams; be to, mano, kad šie metodai kai kuriais atvejais nesuteikia pakankamai paskatų žvejams, įgyvendinantiems mažesnę poveikį aplinkai darančią žvejojimo praktiką, ir neužtikrina sąžiningų galimybių visiems žvejams, įskaitant smulkiuosius žvejus; atsižvelgdamas į tai, ragina valstybes nars tinkamai užtikrinti teisingą kvotų paskirstymą skirtingiems laivyno segmentams, atsižvelgiant į visų žvejų poreikius;
21. pažymi, kad ištekliams, kurių bendras leidžiamas sužvejoti kiekis didėja, pvz., gero išteklių valdymo arba sėkmingo atkūrimo plano atveju, valstybės narės galėtų apsvarstyti galimybę paskirstyti papildomas kvotas remdamosi ekonominiais, socialiniais ir aplinkosaugos kriterijais pagal 17 straipsnį;
22. pabrėžia, kad smulkioji ir tradicinė žvejojimo ir jos asociacijos, pvz., „Cofradias“, daugelyje ES pakrančių zonų ir salų yra pagrindinis vietos visuomenės, ekonomikos, kultūros ir tradicijų komponentas, todėl mano, kad joms turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys ir rūpestis;
23. mano, kad skirstant žvejojimo galimybes svarbu taikyti 17 straipsnyje nurodytus visų rūšių kriterijus (ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius), kad būtų visapusiškai pasiekti BŽP, Jūrų strategijos pagrindų direktyvoje ir 2030 m. Biologinės įvairovės strategijoje nustatyti tikslai; primena, kad būtent valstybės narės yra atsakingos už paskirstymo kriterijų rengimą ir įgyvendinimą;
24. primena, kad dažnai trūksta kokybiškų duomenų apie mėgėjų žvejojimo poveikį aplinkai, socialinį ir ekonominį poveikį arba jie yra neišsamūs, o tai reiškia, kad aplinkos, socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijai negali būti parengti taip, kaip reikalaujama pagal 17 straipsnį;
25. primygtinai ragina Komisiją gerinti ir stiprinti tokių duomenų apie mėgėjų žvejojimo rinkimą taikant patobulintą duomenų rinkimo sistemą ir kitas politikos priemones;

⁷ 2018 m. liepos 12 d. Sprendimas *UAB „Spika“ ir kt. / Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos*, C-540/16, EU:C:2018:565.

26. ragina Komisiją užtikrinti, kad kiekviena atitinkama valstybė narė žvejojimo galimybes paskirstytų pagal BŽP ir visų pirma 17 straipsnį, taikydama skaidrius ir objektyvius kriterijus, įskaitant aplinkosauginio, socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijus; mano, kad kiekviena valstybė narė, laikydama subsidiarumo principo, turėtų užtikrinti, kad kriterijai būtų tvarūs ir subalansuoti, kad būtų atsižvelgiama į vietos ypatumus ir iššūkius, kuriuos būtina spręsti;
27. mano, kad įvairių rūšių žvejojimo veikla ir jos tikrosios sąlygos visoje ES labai skiriasi, todėl nėra visiems tinkančių ekonominio, aplinkosauginio ar socialinio pobūdžio kriterijų, kuriuos būtų galima vienodai taikyti visoje ES;
28. primena, kad valstybės narės ir gamintojų organizacijos keliose šalyse sukūrė kvotų rezervus, kurie galėtų būti paskirstyti žvejams remiantis aplinkosauginiais, ekonominiais ir socialiniais kriterijais;
29. ragina valstybes nares skatinti žvejus taikyti tvariausią ir labiausiai aplinką tausojančią žvejojimo praktiką, metodus ir inovacijas; mano, kad tokios paskatos turėtų būti apsvaistytos rengiant paskirstymo metodą pagal 17 straipsnį, ir ragina valstybes nares savo paskirstymo procesuose atsižvelgti į klimato ir ekosistemos aspektus, remiantis skaidrių kriterijų rinkiniu; primena, kad pagal 17 straipsnį valstybės narės turi stengtis teikti paskatas žvejojimo laivams, naudojantiems selektyviosios žvejojimo įrankius arba taikantiems žvejojimo būdus, kuriais daromas mažesnis poveikis aplinkai, pavyzdžiui, suvartojama mažiau energijos ar daroma mažesnė žala buveinėms;
30. ragina valstybes nares vykdam savo paskirstymo procesus skatinti veiklos vykdytojus pradėti ir stiprinti socialinį dialogą su profesinėmis sąjungomis ir darbuotojų organizacijomis, taip pat visapusiškai taikyti kolektyvines sutartis, kad būtų skatinamas socialinis tvarumas ir sąžiningos darbo sąlygos žuvininkystės sektoriuje;
31. primena, kad valstybės narės turi stengtis teikti paskatas žvejojimo laivams, naudojantiems selektyviosios žvejojimo įrankius arba taikantiems žvejojimo būdus, kuriais daromas mažesnis poveikis aplinkai; pažymi, kad kai kurios valstybės narės tokias paskatas teikia; ragina ir kitas valstybes nares teikti tokias paskatas;
32. pabrėžia, kad žvejojimo galimybių paskirstymas taikant tokius kriterijus kaip mažesnis poveikis aplinkai ir atsižvelgiant į ankstesnius duomenis apie veiklos vykdytojo nuostatų laikymąsi gali padėti atkurti žuvų populiacijas iki tvaraus lygio ir pagerinti biologinės įvairovės apsaugą;
33. ragina valstybes nares, laikantis BŽP reglamento 17 straipsnio, remti jaunų ir naujų žvejų veiklos pradžią, apsvaistant galimybę taikyti amžiaus kriterijus, kad jiems būtų skiriama teisinga turimų žvejojimo galimybių dalis, siekiant sumažinti patekimo į rinką kliūtis, spręsti rinkos nepakankamumo problemas ir galiausiai palengvinti labai reikalingą kartų kaitą žuvininkystės sektoriuje; be to, ragina valstybes nares pasinaudoti visomis EJŖŽAF teikiamomis galimybėmis kartų kaitos problemai spręsti;
34. ragina Komisiją aktyviau bendradarbiauti su atitinkamomis valstybėmis narėmis įgyvendinant BŽP reglamento 17 straipsnio nuostatas; ragina Komisiją ir toliau padėti valstybėms narėms, kai jos rengia savo žvejojimo galimybių paskirstymo metodiką, visapusiškai taikyti skaidrius ir objektyvius kriterijus, įskaitant ekonominio, socialinio ir

aplinkosauginio pobūdžio kriterijus, pvz., paskelbiant gaires; pabrėžia, kad reikia apsvaistyti galimybes, kaip užtikrinti žvejams ekonominį stabilumą ir ateities perspektyvas;

35. ragina Komisiją, rengiant būsimą veikslių planą, išsaugoti žvejojimo išteklius, apsaugoti jūrų ekosistemas, užtikrinti žvejų pragyvenimo šaltinį ir įtraukti savanorišką žvejojimo galimybių tikslą, kurį būtų galima paskirstyti pagal aplinkosaugos kriterijus ir parengti remiantis poveikio vertinimu;
36. ragina Komisiją būsimoje ataskaitoje dėl BŽP reglamento veikimo išnagrinėti, kaip valstybės narės įgyvendina 17 straipsnį, ir pateikti pasiūlymą, kaip jį pagerinti;
37. pabrėžia, kad ES vis dar neturi teisėkūros priemonės, kad galėtų įgyvendinti Tarptautinės Atlanto tunų apsaugos komisijos paskutinėse sesijose priimtus sprendimus; su dideliu susirūpinimu pabrėžia, kad dėl tokios norminės spragos gali kilti pavojus svarbių kvotų paskirstymui ES žuvininkystės sektoriuje; todėl primygtinai ragina Tarybai pirmininkaujančią valstybę narę pateikti alternatyvų pasiūlymą dėl šalių jau pasiekto susitarimo, kuris atitiktų Parlamento poziciją;

o

o o

38. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Rengdama šį pranešimą dėl Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos (BŽP) 17 straipsnio įgyvendinimo, kaip pranešėja, siekiau išnagrinėti, kaip valstybės narės paskirsto ES lygmeniu gautas žvejojimo galimybes, ir išsiaiškinti, ar tai atitinka jų pareigas pagal BŽP ir platesnio masto BŽP tikslus.

Bendra žuvininkystės politika siekiama įvairių aplinkosaugos ir socialinio bei ekonominio pobūdžio tikslų. Be kitų tikslų, įtvirtintų Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl BŽP 2 straipsnyje, visų pirma nustatytas tikslas kuo labiau sumažinti neigiamą žvejojimo veiklos poveikį jūrų ekosistemai, siekti ekonominės, socialinės ir užimtumo naudos, prisidėti prie tinkamo nuo žvejojimo veiklos priklausomų asmenų pragyvenimo lygio užtikrinimo, atsižvelgiant į priekrantės žvejojimą ir socialinius bei ekonominius aspektus, ir skatinti priekrantės žvejojimo veiklą, atsižvelgiant į socialinius ir ekonominius aspektus.

Šiuo atžvilgiu žvejojimo galimybių (laimikio kvotų arba žvejojimo pastangų kvotų) paskirstymas yra itin veiksminga priemonė. Europos Sąjunga yra atsakinga už metinių bendrų leidžiamų sužvejoti kiekių (BLSK) ir bendrų žvejojimo pastangų nustatymą su tikslu užtikrinti tam tikrą tausų jūrų biologinių išteklių naudojimą. Tada šios kvotos paskirstomos valstybėms narėms pagal santykinio stabilumo principą, o tai reiškia, kad kiekviena valstybė narė gauna pastovią sutartų žvejojimo kvotų dalį. Tada šios žvejojimo galimybes paskirstomos įvairiems žvejams ir gamintojų organizacijoms kiekvienoje valstybėje narėje. Nors žvejojimo galimybių paskirstymas ir toliau priklauso valstybių narių kompetencijai, Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 17 straipsnyje nustatyti tam tikri įpareigojimai, kurių valstybės narės turi laikytis.

Skaidrių ir objektyvių kriterijų taikymas

Pirmasis 17 straipsnyje valstybėms narėms nustatytas įpareigojimas – skirstant žvejojimo galimybes taikyti skaidrius ir objektyvius kriterijus. Tačiau dažnai sunku tiksliai sužinoti, kaip tos galimybes paskirstomos. Daugelyje valstybių narių viešai prieinama labai mažai oficialios informacijos, paaiškinančios kvotų paskirstymo metodus. Valstybės narės retai skelbia išsamią informaciją apie savo patvirtintas sistemas ir retai turi viešuosius registrus, kuriuose nurodoma laivų ir (arba) savininkų turima procentinė kvotų dalis.

17 straipsnyje nustatyta, kad paskirstymo kriterijai turėtų būti skaidrūs, o tai reiškia, kad informacija turėtų būti viešai prieinama. Tačiau, remiantis 2015 m. Europos Parlamento teminio skyriaus tyrimu, 40 proc. ES valstybių narių neatsakė į apklausos klausimus dėl skaidrumo. Dar 2017 m. NEF ataskaitoje nustatyta, kad daugelis valstybių narių nesudaro sąlygų visuomenei gauti nuoseklios informacijos, todėl sudėtinga reikalauti iš vyriausybių atsiskaityti už straipsnio įgyvendinimą. Kai kurių valstybių įvertinimas sistemos skaidrumo požiūriu yra gana geras, tačiau tik dvi šalys (Danija ir Estija) turi viešai prieinamą kvotų registrą.

Be to, nors valstybės narės pačios sprendžia, kaip žvejojimo galimybes paskirstomos su jų vėliava plaukiojantiems laivams, pagal BŽP reglamento 16 straipsnio 6 dalį reikalaujama, kad valstybės narės informuotų Komisiją apie paskirstymo metodą, taigi ir apie tai, kaip įgyvendinamas 17 straipsnis. Tačiau Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) atliktame BŽP socialinio aspekto vertinime nustatyta, kad 2020 m. tik 16 iš 23 valstybių narių pateikė atsakymą į atitinkamą Komisijos prašymą. ŽMTEK atkreipia dėmesį į

tai, kad atsakymai yra nekonkretūs, o tai trukdo tikrinti valstybių narių pažangą įgyvendinant 17 straipsnį.

Aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių kriterijų taikymas

Antroji BŽP reglamento 17 straipsnyje nustatyta valstybių narių pareiga – skirstant turimas žvejybos galimybes taikyti ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio pobūdžio kriterijus. Tame straipsnyje taip pat išvardijami kriterijai, kuriuos valstybės narės gali taikyti, kad įvykdytų šią pareigą: „žvejybos poveikis aplinkai, ankstesni duomenys apie nuostatų laikymąsi, indėlis į vietos ekonomiką ir ankstesni duomenys apie sužvejotus kiekius“.

Į tai atsižvelgiant, pažymėtina, kad nuo tada, kai buvo patvirtinta naujausia BŽP reforma, tik vos kelios valstybės narės pakeitė savo žvejybos galimybių paskirstymo sistemą, kad nustatytų tokius kriterijus. Anksčiau sužvejotų žuvų kiekiai tebėra dažniausi kriterijai, kuriuos valstybės narės taiko paskirstydamos žvejybos galimybes, o laivų dydis (ilgis, galia ir talpa) yra antras pagal dažnumą kriterijus. Tokios paskirstymo sistemos suteikia labai mažai paskatų žvejams, kurie taiko nedidelį poveikį darančius žvejybos būdus, kaip numatyta BŽP, pavyzdžiui, naudoja selektyviosios žvejybos įrankius arba naudoja mažesnę poveikį aplinkai (pvz., žałą buveinėms) darančius žvejybos būdus.

2018 m. organizacija „World Wildlife Fund“ įvertino taikomas žvejybos galimybių paskirstymo sistemas ir nustatė, kad 69 proc. ES pakrantės valstybių narių (16 iš 23) dar neįgyvendino teisingo ir darnaus žvejybos galimybių paskirstymo užtikrinimo kriterijų. Savo 2021 m. pranešime „Kas gauna žvejoti?“ Naujosios ekonomikos fondas (NEF) pažymi, kad tik 12 iš 22 valstybių narių taiko socialinius kriterijus (pvz., žvejų amžius, darbo sutartis) ir tik 11 – aplinkosauginius kriterijus (pvz., žvejybos įrankių tipas, akustiniai atgrasomieji prietaisai).

17 straipsnyje taip pat nustatyta, kad valstybės narės turi stengtis teikti paskatas žvejybos laivams, naudojantiems selektyviosios žvejybos įrankius arba taikantiems žvejybos būdus, kuriais daromas mažesnis poveikis aplinkai, pavyzdžiui, suvartojama mažiau energijos ar daroma mažesnė žala buveinėms. Tačiau pagal daugumos ES valstybių narių sistemas neatsižvelgiama į tokius kriterijus ir tų sistemų negalima pavadinti paskatomis grindžiamomis sistemomis.

Kaip pranešėja, manau, kad dėl nepakankamo 17 straipsnio įgyvendinimo ES valstybėms narėms ir žvejams sunkiau pasiekti BŽP ir Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslus. Pagal dabartinę Europos teisinę sistemą galima padaryti daug daugiau, kad žvejybos galimybių paskirstymas būtų naudojamas kaip priemonė BŽP, Jūrų strategijos pagrindų direktyvos ir ES biologinės įvairovės strategijos tikslams pasiekti.

Kad būtų išspręsta skaidrumo problema, raginu valstybės nares viešai paskelbti savo atitinkamus žvejybos galimybių paskirstymo metodus ir galutines kiekvienai gamintojų organizacijai ir kiekvienam laivui paskirtas kvotas, laikantis taikytinų duomenų apsaugos teisės aktų.

Kad būtų sprendžiama nepakankamo įgyvendinimo problema, susijusi su ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio pobūdžio kriterijų taikymu, raginu Komisiją užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė žvejybos galimybes skirstytų taikydama aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius kriterijus, sykiu užtikrindama, kad kriterijai būtų subalansuoti atsižvelgiant į vietos ypatumus. Komisija turėtų aktyviau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ieškant

būdų, kaip paskirstyti žvejybos galimybes laikantis BŽP reglamento 17 straipsnyje nustatytų rekomendacijų, ir paskelbti socialinių ir aplinkosauginių kriterijų taikymo skirstant žvejybos galimybes gaires.

Nauji paskirstymo metodai turėtų būti parengti konsultuojantis su žvejų bendruomenėmis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, remiantis patikimiausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, ir į juos turėtų būti įtraukti pranešimo laikotarpiai, kad žvejai galėtų prisitaikyti. Manau, kad daugumos kriterijų negalima vienodai taikyti visoje ES, nes kiekvienas laivynas turi savo ypatumų. Kadangi kartų kaitos problema yra iššūkis, su kuriuo susiduriama visoje Europoje, raginu valstybes nares skirstant turimas žvejybos galimybes taikyti su amžiumi susijusius kriterijus, siekiant remti jaunų žvejų veiklos pradžią.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	11.5.2022
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 18 -: 7 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Clara Aguilera, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Izaskun Bilbao Barandica, Maria da Graça Carvalho, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Giuseppe Ferrandino, Søren Gade, Francisco Guerreiro, Anja Hazekamp, Niclas Herbst, Jan Huitema, Ladislav Ilčíč, France Jamet, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Grace O'Sullivan, João Pimenta Lopes, Manuel Pizarro, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Annie Schreijer-Pierik, Peter van Dalen, Theodoros Zagorakis
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Nicolás González Casares, Ivo Hristov, Ska Keller, Gabriel Mato, Emma Wiesner

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

18	+
ID	France Jamet
PPE	François-Xavier Bellamy, Niclas Herbst, Francisco José Millán Mon
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Søren Gade, Pierre Karleskind
S&D	Clara Aguilera, Pietro Bartolo, Giuseppe Ferrandino, Ivo Hristov, Predrag Fred Matic, Manuel Pizarro
The Left	Anja Hazekamp
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Grace O'Sullivan, Caroline Roose

7	-
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Rosanna Conte
PPE	Maria da Graça Carvalho, Peter van Dalen, Annie Schreijer-Pierik, Theodoros Zagorakis

2	0
Renew	Jan Huitema
The Left	João Pimenta Lopes

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė